

Εργασία για το μάθημα Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Η καταπάτηση των Δικαιωμάτων των Παιδιών

Η παιδική εργασία

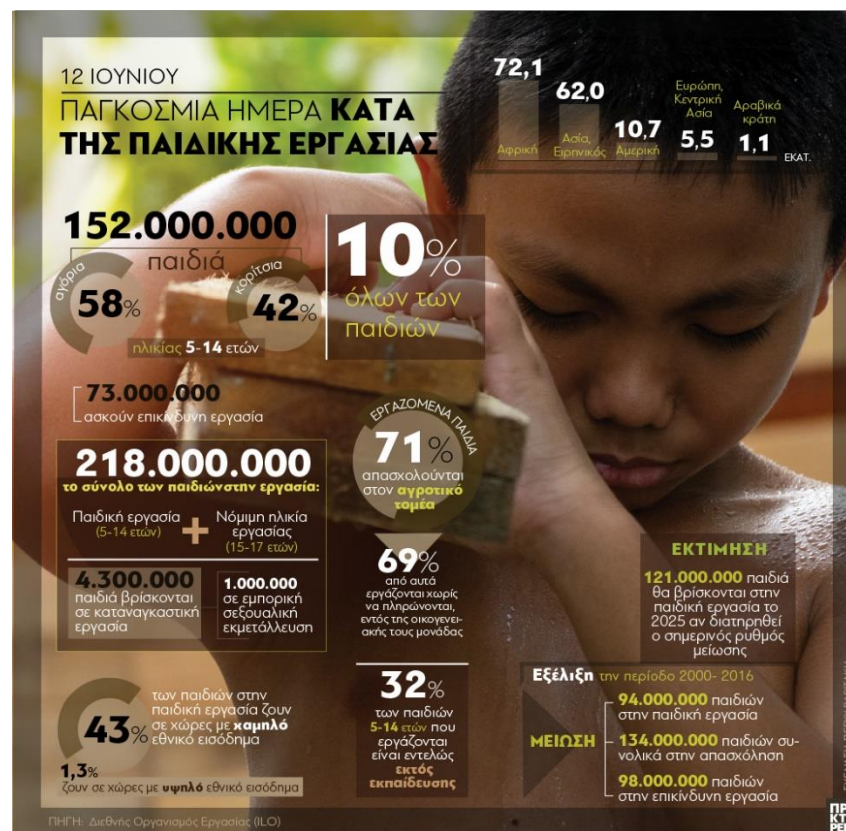
Εργασία των μαθητριών του Α3
Ηλιάννας Δηλαβέρη και
Στέλλας Παπουτσάκη

Στοιχεία για την παιδική εργασία

152 εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο είναι αναγκασμένα να εργάζονται για να συνεισφέρουν στον οικογενειακό προϋπολογισμό. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε ένα στα δέκα παιδιά παγκοσμίως και στην συντριπτική πλειονότητά τους τα παιδιά βρίσκονται στην Ασία και την Αφρική.

Τα 72 εκατομμύρια από τα παιδιά ζουν στην Αφρική και τα 62 εκατομμύρια ζουν στην Ασία. Τα στοιχεία έδωσε στη δημοσιότητα η Unicef στην Κολωνία, μια ημέρα πριν από την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Παιδικής Εργασίας. Τα μισά από τα παιδιά που εργάζονται διαβιούν κάτω από ιδιαίτερα δύσκολες και επικίνδυνες συνθήκες, σύμφωνα με την έκθεση του διεθνούς οργανισμού.

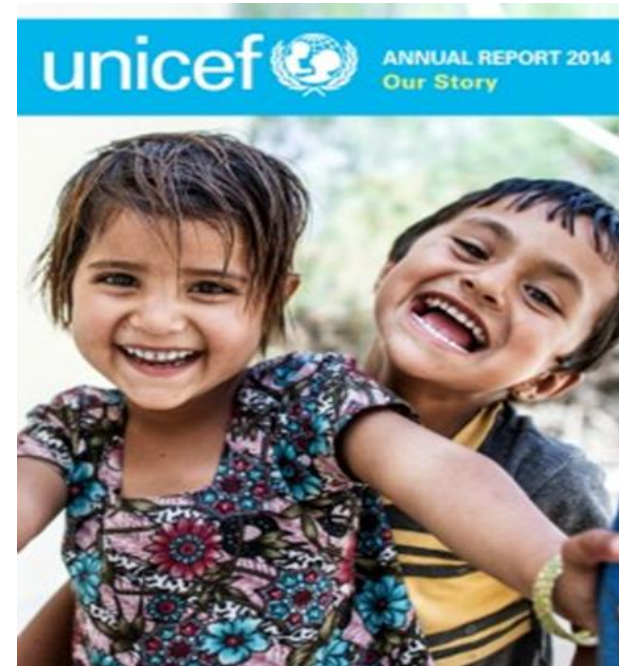
Το 70% των παιδιών εργάζονται στη γεωργία.

Η Unicef κάλεσε κυβερνήσεις, ενώσεις πολιτών και επιχειρήσεις να καταπολεμήσουν τις αιτίες της παιδικής εργασίας που είναι η ακραία φτώχεια.

Υπάρχει όμως και μια θετική εξέλιξη τα τελευταία χρόνια και αυτή είναι ότι τις προηγούμενες δεκαετίες ο αριθμός των παιδιών που εργάζονται μειώθηκε. Το 2000 ο αριθμός των παιδιών που εργάζονταν ήταν 246 εκατομμύρια και το 2016 ο αριθμός τους έφθασε στα 152 εκατομμύρια. Παρόλα αυτά όμως οι ρυθμοί της υποχώρησης μειώθηκε. Σύμφωνα με την έκθεση του διεθνούς οργανισμού μέχρι το 2025 ο αριθμός των παιδιών που θα εργάζονται θα είναι 121 εκατομμύρια.

«Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού»

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1989, για να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα παιδιά, μετατρέποντάς τους από παθητικούς αποδέκτες φιλανθρωπίας σε ανθρώπινα όντα με ένα ξεχωριστό σύνολο δικαιωμάτων. Η Σύμβαση αναγνωρίζει ότι η παιδική ηλικία είναι μια ευάλωτη στιγμή και ότι τα παιδιά χρειάζονται ειδική φροντίδα και προστασία.

Είναι το πρώτο παγκόσμιο σύνολο νομικά δεσμευτικών δικαιωμάτων που ισχύουν για όλα τα παιδιά. Έχει επικυρωθεί από κάθε χώρα της γης, με εξαίρεση τις Ηνωμένες Πολιτείες, καθιστώντας την ως την πιο ευρέως επικυρωμένη συμφωνία για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην παγκόσμια ιστορία.

Μέσω των 54 άρθρων της, η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού θέτει τα πρότυπα για την ευημερία των παιδιών σε κάθε στάδιο της ανάπτυξής τους. Ισχύει για όλα τα παιδιά κάτω των 18 ετών (ο ορισμός του παιδιού), ανεξαρτήτως φύλου, προέλευσης, θρησκείας, αναπηρίας. Η σύνδεση μεταξύ των δικαιωμάτων του παιδιού και της επιβίωσης και ανάπτυξής του, επιτεύχθηκε με την Σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού το 1989 που επικυρώθηκε από 187 κράτη.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή του...

«Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού» - άρθρο 32, 1989

Παγκόσμια Ημέρα κατά της Παιδικής Εργασίας

Με πρωτοβουλία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ΔΟΕ), η 12η Ιουνίου έχει ανακηρυχθεί ως Παγκόσμια Ημέρα κατά της Παιδικής Εργασίας. Η παιδική εργασία αποτελεί ένα μείζον θέμα τόσο για τις αναπτυσσόμενες όσο και για τις αναπτυγμένες χώρες, που συνήθως αντιμετωπίζεται με σιγή, αδιαφορία και απάθεια.

Η ιστορία της Alejandra

Alejandra: «Παίρνω χάπια για να μπορώ να μένω ξύπνια πολλές ώρες και να δουλεύω» Η Alejandra είναι 8 ετών και ζει στο Ελ Σαλβαδόρ της Κεντρικής Αμερικής. Δεν είναι, όμως, ένα παιδί σαν όλα τα άλλα. Δεν ξυπνάει ανέμελα όπως όλα τα παιδιά της ηλικίας της για να πάει στο σχολείο, να μάθει γράμματα, να συναντήσει τους συμμαθητές της και να παίξει μαζί τους. Από πολύ μικρή δουλεύει σε βάλτους του Ελ Σαλβαδόρ, καθώς ο μπαμπάς της δεν μπορεί να εργαστεί λόγω ενός σοβαρού προβλήματος στη σπονδυλική του στήλη που τον κρατά καθηλωμένο στο κρεβάτι. Η μητέρα της δυστυχώς δε ζει.

Η ιστορία του Hamisi

Hamisi: «Σχεδόν ασφυκτιώ κάθε φορά που βρίσκομαι μέσα στο ανθρακωρυχείο. Νιώθω ότι δεν έχω οξυγόνο»

Παρόλο που είναι μόνο 11 ετών, ο Hamisi έχει ήδη μια καριέρα ως ανθρακωρύχος. «Πρέπει καθημερινά να κατεβαίνω βαθιά μέσα στο ορυχείο με ένα σκοινί, να πηγαίνω στους εργάτες ό,τι μου έχουν ζητήσει και στη συνέχεια να επιστρέφω στην επιφάνεια», λέει ο Hamisi. «Το εσωτερικό του ορυχείου, που μπορεί να έχει βάθος 300 μέτρα, είναι εντελώς σκοτεινό και η ζέση είναι αφόρητη. Όσοι πηγαίνουν μέσα στο ορυχείο πρέπει να φορούν έναν ειδικό φακό στα μέτωπά τους για να μπορούν να βλέπουν πού κινούνται. Το δέρμα μου γίνεται μαύρο λόγω της υγρασίας και της θερμότητας, αλλά και από τη λάσπη που υπάρχει εκεί μέσα», αναφέρει ο μικρός ανθρακωρύχος.

Η ιστορία του Ικμπάλ Μασίχ

Ο Ικμπάλ σε ηλικία 4 ετών πουλήθηκε από την οικογένειά του σε έναν βιοτέχνη χαλιών και μαζί με πολλά ακόμα παιδάκια ήταν αναγκασμένος να κάθεται σκυφτός σε ένα ξύλινο πάγκο και να δένει κόμπους στα χαλιά.

Αυτό το έκανε 6 ημέρες την εβδομάδα, επί 14 ώρες την ημέρα. Στο δωμάτιο που τον είχαν αλυσοδεμένο, υπήρχε ελάχιστο φως καθώς τα παράθυρα ήταν ερμητικά κλειστά προκειμένου να μην αλλοιώνεται από το οξυγόνο το μαλλί!

Η ζέστη ήταν αφόρητη, οι ανθρωποφύλακες του έδιναν ελάχιστο νερό και ακόμα λιγότερο φαγητό προκειμένου να παραμείνει αδύνατος και μικρόσωμος διότι τα μικρά χέρια χωρούσαν καλύτερα ανάμεσα στο μαλλί και χειριζόταν ευκολότερα το εργαλείο με το οποίο έκανε τους κόμπους.

Οι ανθρωποφύλακες ξυλοκοπούσαν τα παιδιά και τα έκλειναν σε μια σκοτεινή ντουλάπα για πολλές ώρες προκειμένου να χάσουν την αίσθηση της ημέρας και της νύχτας ή τα κρεμούσαν ανάποδα.

Το μικρό αγόρι που επαναστάτησε κατά της παιδικής εργασίας

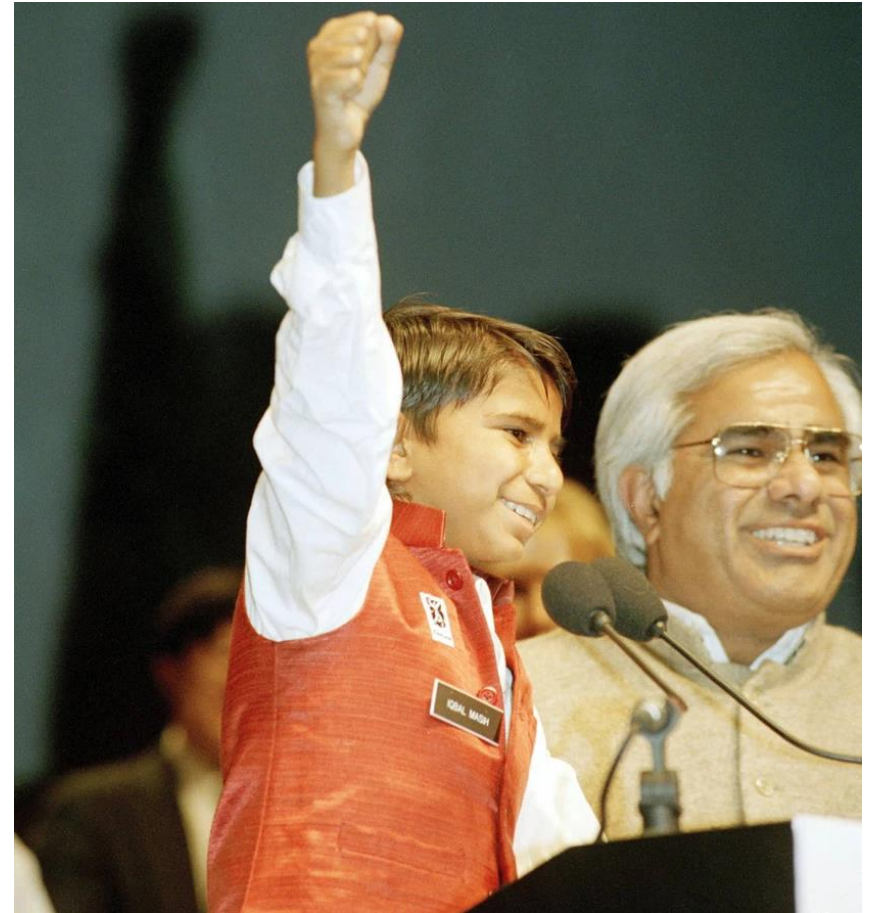
Όταν έγινε 10 ετών, το 1992, ψηφίστηκε νόμος στο Πακιστάν που καθιστούσε παράνομη την παιδική εργασία. Ωστόσο, οι ιδιοκτήτες συνέχιζαν να χρησιμοποιούν παιδιά ως εργάτες. Η ψήφιση αυτού του νόμου του έδωσε το θάρρος που χρειαζόταν για να δραπετεύσει. Σε ηλικία 10 ετών, ο Ικμπάλ Μασί, το έσκασε και πήγε στην αστυνομία. Οι αστυνομικοί, ωστόσο, βαθιά διεφθαρμένοι όταν τους είπε την ιστορία του ήρθαν σε επικοινωνία με τους ανθρώπους του ταπητουργείου και εκείνοι τους δωροδόκησαν προκειμένου να τους τον δώσουν πίσω.

Όταν επέστρεψε στο ταπητουργείο τα πράγματα έγιναν χειρότερα. Προκειμένου να παραδειγματιστούν τα υπόλοιπα παιδιά, δούλευε περισσότερες ώρες, υπό χειρότερες συνθήκες και με λιγότερο φαγητό. Όλο αυτό είχε, του δημιούργησε πρόβλημα στην ανάπτυξη, καθώς είχε πολύ μικρότερο ύψος από αυτό που κανονικά θα έπρεπε με βάση την ηλικία του, ενώ απέκτησε και διάφορα θέματα με την υγεία του.

Λίγους μήνες μετά κατάφερε να δραπετεύσει ξανά και κατέφυγε στο Απελευθερωτικό Μέτωπο του Πακιστάν για την Εκμετάλλευση της Παιδικής Εργασίας. Εκείνοι, τον βοήθησαν και έτσι για πρώτη φορά στη ζωή του ο μικρός Ικμπάλ κατάφερε να βρει αγάπη και φροντίδα.

Λόγω της ισχυρής του προσωπικότητας αλλά και την τραγικής του ιστορία, ο Ικμπάλ Μασί, άρχισε να επισκέπτεται άλλες χώρες και να δίνει ομιλίες, προσπαθώντας να ευαισθητοποιήσει τους ανθρώπους για την παιδική εργασία και τη δουλεία.

Ικμπάλ Μασί παγκόσμιο σύμβολο ενάντια στην παιδική εργασία

Ο Ικμπάλ Μασί πήγε στο σχολείο όπου επέδειξε τεράστια δίψα για μάθηση. Μέσα σε δύο χρόνια έβγαλε τέσσερις τάξεις. Άρχισε, να ταξιδεύει στο εξωτερικό προκειμένου να κινητοποιήσει τη διεθνή κοινή γνώμη για την παιδική εργασία στο Πακιστάν. Παράλληλα, έκανε και σημαντική δουλειά στο εσωτερικό της χώρας του. Κατάφερε να μπαίνει κρυφά με τη βοήθεια ακτιβιστών μέσα σε ταπητουργεία σε όλο το Πακισταν και έβγαζε φωτογραφίες τα παιδιά-σκλάβους. Με τον τρόπο αυτό κατάφερε να απελευθερώσει περίπου 3.000 παιδιά.

Το 1994 βραβεύτηκε με το Βραβείο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Reebok και ξεκίνησε μια παγκόσμια περιοδεία με ομιλίες κατά της παιδικής εργασίας και η οποία περιελάμβανε ακόμα και επισκέψεις σε σχολεία. Είχε εκφράσει την επιθυμία όταν μεγαλώσει να γίνει δικηγόρος προκειμένου να βοηθάει παιδιά-σκλάβους.

*Iqbal Masih
Τα παιδιά πρέπει να έχουν
μολύβια στα χέρια τους,
όχι εργαλεία*

Ο επίλογος της ιστορίας του Ικμπάλ

Η δράση του μικρού Ικμπάλ είχε ξεσηκώσει πολλά παιδιά- σκλάβους τα οποία, πλέον, ζητούσαν την ελευθερία τους, ενώ και ο κόσμος γυρνούσε την πλάτη στα πακιστανικά χαλιά. Όλα αυτά στοίχισαν στη βιομηχανία που στηριζόταν στην παιδική εργασία. Οι απειλές στο πρόσωπο του Ικμπάλ Μασίχ γίνονταν καθημερινά ολοένα και περισσότερες, ωστόσο, ο ίδιος δεν έδειχνε φοβισμένος.

Στις 16 Απριλίου 1995, ανήμερα του ορθόδοξου Πάσχα, ο Ικμπάλ Μασίχ έπαιζε με φίλους του έξω από το σπίτι ενός συγγενή του. Ένας νεαρός άνδρας τον πλησίασε και τον πυροβόλησε στο κεφάλι. Ο μικρός επαναστάτης άφησε επιτόπου την τελευταία του πνοή. Δεν είχε κλείσει καν το 14ο έτος της ηλικίας του. Οι ηθικοί αυτουργοί της δολοφονίας του δεν συνελήφθησαν ποτέ.

Δραματική αύξηση «για πρώτη φορά σε 20 χρόνια» καταγράφει η Unicef

Δραματικές είναι και οι προβλέψεις της Unicef για τις επιπτώσεις που θα επιφέρει η κρίση κορωνοϊού στην παιδική εργασία. Η παιδική εργασία αυξήθηκε για πρώτη φορά μετά από δύο δεκαετίες, με την κρίση κορωνοϊού να απειλεί να ωθήσει επιπλέον εκατομμύρια ανηλίκους στην ίδια μοίρα, γνωστοποίησε το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (Unicef).

Ο αριθμός των παιδιών που εργάζονται, ανερχόταν στα 160 εκατομμύρια στις αρχές του 2020, αύξηση κατά 8,4 εκατομμυρίων σε τέσσερα χρόνια, σημειώνουν στην κοινή αναφορά τους Unicef και Διεθνής Οργανισμός Εργασίας.

Η αυξητική αυτή πορεία ξεκίνησε πριν την πανδημία και σηματοδοτεί μια δραματική ανατροπή στην καθοδική τάση που κατέγραφε συρρίκνωση του αριθμού των παιδιών που εξαναγκάζονται σε εργασία κατά 94 εκατομμύρια μεταξύ 2000 και 2016. Καθώς η πανδημία κορωνοϊού άρχισε να κορυφώνεται, περίπου ένα στα δέκα παιδιά παγκοσμίως βρέθηκαν παγιδευμένα σε συνθήκες αναγκαστικής εργασίας, με την υποσαχάρια Αφρική να πλήττεται περισσότερο.

Μάλιστα, οι κίνδυνοι της τρέχουσας υγειονομικής κρίσης επιδεινώσε την κατάσταση. Οι αρμόδιες υπηρεσίες προειδοποιούν για την άμεση λήψη μέτρων στην κάμψη τού αριθμού των οικογενειών που ωθούνται στη φτώχεια, διαφορετικά τα επόμενα δύο χρόνια η ανθρωπότητα θα μετρά ακόμη 50 εκατομμύρια παιδιά σε εργασία.

Δέκα ταινίες κατά της παιδικής εργασίας

Ούτε Ένας Λιγότερος» (Not One Less - 1999) του Ζαν Γιμού

Μια 13χρονη, που αναπληρώνει τον δάσκαλο ενός δημοτικού σχολείου στην επαρχιακή Κίνα, αναζητά στην πρωτεύουσα της επαρχίας της ένα μαθητή της, ο οποίος εγκατέλειψε το σχολείο για να βρει δουλειά.

«Βροχή» (Rain / Baran - 2001) του Ματζίντ Ματζιντί

Παράτυποι οικονομικοί μετανάστες γίνονται το αντικείμενο σκληρής οικονομικής εκμετάλλευσης. Ενα ατύχημα πυροδοτεί την αφήγηση: ένας Αφγανός εργάτης έχει ένα εργατικό ατύχημα. Όντας αδύναμος να εργαστεί στέλνει στη θέση του τον νεαρό του γιο. Εχθρότητα και καχυποψία είναι τα αισθήματα που προκαλεί η άφιξη του νεαρού Αφγανού σ' ένα συνάδελφο του Ιρανό.

«Οσάμα: Για μια Θέση στον Ήλιο» (Osama - 2003) του Σεντίχ Μπαρμάκ

Μια χήρα στο Αφγανιστάν, μη έχοντας δικαίωμα να κυκλοφορεί μόνη της στους δρόμους λόγω των νόμων των Ταλιμπάν, μεταμφιέζει σε αγόρι τη 12χρονη κόρη της για να μπορέσει να εργαστεί. Όμως οι Ταλιμπάν υποχρεώνουν το «αγόρι» να φοιτήσει σε ισλαμικό σχολείο, κινδυνεύοντας έτσι να αποκαλυφθεί από στιγμή σε στιγμή.

«Η Γη Της Επαγγελίας» (The Beautiful Country - 2004) του Χανς Πέτερ Μόλαντ

Μία από τις συνέπειες της αμερικανικής ανάμιξης στον πόλεμο του Βιετνάμ ήταν τα παιδιά που απέκτησαν οι Βιετναμέζες από Αμερικανούς στρατιώτες. Η ταινία περιγράφει το «ταξίδι» ενός τέτοιου παιδιού.

«Όλιβερ Τουίστ» (Oliver Twist - 2005) του Ρομάν Πολάνσκι

Στο βικτοριανό Λονδίνο, ο ορφανός Όλιβερ βρίσκει καταφύγιο στο άντρο του κλεπταποδόχου Φαγγίνου, ο οποίος διαπαιδαγωγεί μια ομάδα παιδιών του δρόμου στην «τέχνη» της κλοπής.

«Η Σκοτεινή Όψη Της Σοκολάτας» (The Dark Side of Chocolate - 2010) των Miki Mistrati και U. Roberto Romano

Μήπως η αγαπημένη μας σοκολάτα έχει τελικά πικρή γεύση; Στο Μάλι και στη γειτονική Ακτή του Ελεφαντοστού οι Miki Mistrati και U. Roberto Romano, καταφέρνουν να κάνει γυρίσματα στα κρυφά, ανακαλύπτοντας ότι ακόμα και επτάχρονα παιδιά δουλεύουν σε σκληρή και επικίνδυνη δουλειά στις φυτείες, κόβουν το κακάο και κουβαλούν βαριά φορτία.

Ταινίες για την παιδική εργασία, συνέχεια

«Λούστρο Παπουτσιών» (Shoeshine - 1946) του Βιτόριο ντε Σίκα

Οι ήρωες της ταινίας είναι δύο ανήλικα παιδιά, τα οποία εργάζονται ως λούστροι παπουτσιών και έχουν ως όνειρο να αποκτήσουν ένα άλογο.

«Πατέρας Αφέντης» (Padre Padrone - 1977) των Πάολο και Βιτόριο Ταβιάνι

Η ταινία βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα. Πρόκειται για τη συγκλονιστική ιστορία ενηλικίωσης του Γκαβίνο Λέντα, ενός χωριατόπαιδου και γιου βοσκού από τη Σαρδηνία, που κατάφερε ν' αντιμετωπίσει και να ξεπεράσει τη σκληρότητα, τη βαρβαρότητα, τη μιζέρια και την οπισθοδρομικότητα του πατέρα του και της κοινωνίας στην οποία μεγάλωσε και να εξελιχθεί σ' έναν διακεκριμένο επιστήμονα, καθηγητή πανεπιστημίου στον τομέα της γλωσσολογίας.

«Η Σοδειά» (The Harvest / La Cosecha - 2011) του Ου. Ρομπέρτο Ρομάνο

Το ντοκιμαντέρ του Ου. Ρομπέρτο Ρομάνο, αφηγείται την ιστορία τριών από τα περίπου 400.000 παιδιά στις Ηνωμένες Πολιτείες που αφήνουν πίσω τα σπίτια, τα σχολεία και τους φίλους τους, για να μεταναστεύσουν στην άλλη άκρη της χώρας, πηγαίνοντας από φάρμα σε φάρμα και από συγκομιδή σε συγκομιδή. Ανήλικα παιδιά τα οποία δουλεύουν απάνθρωπα ωράρια, εκτεθειμένα στα στοιχεία της φύσης και τα χημικά των εντομοκτόνων

«Καπερναούμ» (Capharnaüm / Capernaum - 2018) της Ναντίν Λαμπακί

Λίβανος, αίθουσα δικαστηρίου. Ο Ζάιν, ένας 12χρονος πρόσφυγας από τη Συρία, παρουσιάζεται ενώπιον του δικαστή, ο οποίος τον ρωτάει γιατί θέλει να μηνύσει τους ίδιους του τους γονείς. «Επειδή με έφεραν στον κόσμο!», απαντάει ο μικρός, κάνοντας έτσι την δική του επανάσταση απέναντι στους γονείς του για τις άθλιες συνθήκες διαβίωσής τους, για την παντελή αδυναμία τους να του παρέχουν ελάχιστη φροντίδα, βοήθεια και προστασία.